

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Dítě a dovolená v zahraničí: Co dělat, když druhý rodič nesouhlasí s cestou?

S blížícím se létem přichází každoročně období zvýšeného plánování zahraničních cest, rodinných dovolených, výletů, jazykových kurzů či pobytů u prarodičů mimo území České republiky. Pro mnoho rodičů je organizace zahraničního pobytu dítěte spojena nejen s běžnými starostmi o cestovní doklady, pojištění či balení zavazadel, ale také s právními otázkami. Pokud rodiče dítěte spolu nežijí, jsou rozvedení, nebo mají jinak upravený výkon rodičovské odpovědnosti, často naráží na problém – potřebu souhlasu druhého rodiče s vycestováním nezletilého dítěte do zahraničí.

Tato otázka se v praxi objevuje čím dál častěji a její důležitost roste s každým rokem. Rodiče si mnohdy nejsou jisti, zda souhlas skutečně potřebují, v jaké formě jej mají získat, a co mohou dělat, pokud jim druhý rodič souhlas odmítne poskytnout. V krajních případech se může situace vyostřit natolik, že cestu znemožní a vyústí až v soudní řízení.

Cílem tohoto článku je přinést srozumitelný přehled právních povinností rodičů spojených s vycestováním dítěte do zahraničí, vysvětlit, kdy a proč je souhlas druhého rodiče nezbytný, jakým způsobem jej lze zajistit, a co dělat, pokud se rodiče nejsou schopni dohodnout. Článek rovněž upozorňuje na možné důsledky jednostranného vycestování bez souhlasu, a především zdůrazňuje, že nejlepším řešením pro dítě je vždy dohoda mezi rodiči.

Rodiče, kteří si chtějí ušetřit nepříjemnosti na hranicích, předejít právním komplikacím a současně chránit zájmy svého dítěte, by měli této problematice věnovat náležitou pozornost. Včasná příprava, otevřená komunikace a případně i právní pomoc mohou předejít mnoha nedorozuměním i zbytečným soudním sporům.

Kdy je souhlas potřeba?

Podle § 877 občanského zákoníku je výkon rodičovské odpovědnosti sdílen oběma rodiči, i když dítě žije v péči pouze jednoho z nich. V zásadních otázkách – a mezi ně bezesporu patří i delší či opakované vycestování do zahraničí – je třeba, aby se rodiče dohodli. Souhlas druhého rodiče se nevyžaduje pouze v případech běžného každodenního rozhodování (např. výběr oblečení či stravování), ale u vycestování je situace odlišná. Zvláště pokud dítě vycestovává za hranice České republiky, na delší dobu nebo bez doprovodu obou rodičů, je písemný souhlas druhého rodiče vysoce doporučován – a v některých případech i fakticky vyžadován cizími úřady.

Jak má souhlas vypadat?

Souhlas druhého rodiče s vycestováním nezletilého dítěte by měl být písemný, jasně formulovaný a obsahovat následující údaje:

- jméno a příjmení obou rodičů,
- jméno a příjmení dítěte,
- konkrétní destinace, datum odjezdu a návratu,
- souhlas rodiče s tím, že dítě může vycestovat se specifikovanou osobou (druhý rodič, babička

apod.),

- úředně ověřený podpis rodiče.

Předmětný souhlas by měl být nejlépe ve dvojjazyčné podobě, a to v českém a anglickém jazyce. Vzor formuláře rodiče naleznete na webových stránkách Ministerstva zahraničních věcí (https://mzv.gov.cz/jnp/cz/cestujeme/podminky_vycestovani_z_cr/cestovani_s_detmi.html).

Rizika vycestování bez souhlasu rodiče

Vycestování nezletilého dítěte do zahraničí bez souhlasu druhého rodiče, který má rovněž rodičovskou odpovědnost, může mít vážné právní následky. V první řadě může být takové jednání považováno za protiprávní zásah do výkonu rodičovských práv druhého rodiče. Pokud by se druhý rodič cítil takovým krokem ohrožen na svém právu podílet se na zásadních rozhodnutích ohledně dítěte, může se obrátit na soud nebo na orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD).

V krajním případě může být jednostranné vycestování bez souhlasu druhého rodiče vyhodnoceno jako neoprávněné přemístění dítěte, a to zejména při delších pobytech nebo vycestování mimo EU. V některých situacích by tak mohlo jít i o naplnění skutkové podstaty trestného činu, případně i o únos dítěte do ciziny, pokud by bylo zjištěno, že rodič vědomě obchází zákonné povinnosti.

Z praktického hlediska hrozí rovněž komplikace na hranicích - například zadržení dítěte při pasové kontrole, nepovolení vstupu do cílové země, případně zadržení rodiče a zahájení správního nebo trestního řízení. Pro dítě může být taková situace značně stresující a ohrozit jeho psychickou pohodu.

Kromě právních důsledků je třeba počítat i s možnými dopady do budoucna - rodič, který poruší povinnost jednat ve společném zájmu dítěte, riskuje ztrátu důvěry soudu při pozdějších rozhodnutích o péči či styku s dítětem. Takové jednání může být rovněž důvodem ke změně dříve určeného uspořádání péče.

Z výše uvedeného je zřejmé, že i když druhý rodič souhlas bezdůvodně odpírá, řešením není cestu realizovat „na vlastní pěst“. Vždy je třeba postupovat zákonnou cestou - tedy souhlas si vyžádat, případně požádat soud o jeho nahrazení.

Je souhlas druhého rodiče vždy nutný?

Rodiče se často ptají, zda skutečně potřebují souhlas druhého rodiče pokaždé, když chtějí vzít dítě do zahraničí - třeba na týdenní dovolenou do Itálie nebo Chorvatska. Dobrá zpráva je, že pokud jde o krátkodobý pobyt v rámci Evropské unie, zákon takový souhlas výslovně nevyžaduje. Pokud tedy jeden rodič vezme dítě například na týden k moři autem, bez úmyslu měnit trvalý pobyt dítěte nebo zasahovat do práv druhého rodiče, formálně není třeba souhlas písemně shánět.

Přesto však doporučujeme druhého rodiče o plánované cestě alespoň informovat - zejména pokud mezi Vámi nepanují ideální vztahy. V opačném případě by se mohlo stát, že rodič, který nic netuší, situaci vyhodnotí jako únos a obrátí se například na policii nebo OSPOD. Stačí přitom stručná zpráva e-mailem nebo SMS: kdy a kam jedete, a jak dlouho budete pryč.

Pozor si dejte také při cestách letadlem - některá letiště nebo zahraniční pohraniční kontroly (například ve Velké Británii, Španělsku, Francii atd.) mohou vyžadovat písemný souhlas druhého rodiče. Nezřídka se stává, že bez něj odmítnou dítě pustit na palubu, i když cesta z pohledu českého práva žádný problém nepředstavuje.

Ve sporných případech, kdy druhý rodič s cestou nesouhlasí a Vy sami si nejste jistí, doporučujeme

situaci řešit nejprve domluvou. Pokud není možná, lze se obrátit na mediátora, případně požádat soud o nahrazení souhlasu. Většinou však platí, že u krátkodobých cest do EU není třeba zbytečně panikařit – rozumná komunikace bývá tou nejlepší cestou.

Co když souhlas není udělen?

Pokud rodič souhlas odmítne poskytnout nebo zdržuje komunikaci, není třeba se ihned vzdávat plánované cesty. Občanský zákoník umožňuje obrátit se na soud a požádat o nahrazení souhlasu druhého rodiče. Soud posuzuje především to, zda je vycestování v nejlepším zájmu dítěte. Zohledňuje délku pobytu, charakter cesty (dovolená, vzdělávací kurz, návštěva příbuzných), zdravotní stav dítěte, bezpečnost destinace a také důvod, proč druhý rodič souhlas neudělil.

Soudní řízení tohoto typu bývá poměrně rychlé a soudy si uvědomují časovou naléhavost v souvislosti s plánovanými cestami. Důležité je včasné podání návrhu a doložení všech podkladů – cestovní plány, důvody cesty, případně i komunikace mezi rodiči.

Soudní řízení: Možnosti, průběh a doporučení

V případě sporu lze podat návrh na nahrazení souhlasu druhého rodiče s vycestováním dle § 877 občanského zákoníku. Tento návrh je potřeba adresovat okresnímu soudu podle bydliště dítěte. Řízení se účastní oba rodiče, případně i zástupce OSPOD či nezletilé dítě, pakliže je již rozumově vyspělé.

Soud přihlíží především k zájmu nezletilého – zvažuje, zda je cesta bezpečná, přiměřená věku dítěte a zda je její důvod legitimní. Pokud rodič souhlas zdržuje bez rozumného důvodu, soud jej může nahradit svým rozhodnutím. Délka řízení se může lišit dle vytíženosti soudů, ale pokud rodič podá návrh s dostatečným předstihem (např. alespoň 2-3 měsíce před plánovanou cestou), je šance na včasné rozhodnutí velmi reálná.

Dohoda jako nejlepší řešení

Přestože zákon poskytuje možnost soudního zásahu, domluva mezi rodiči by měla být vždy preferovaným řešením. Nejenže předejdete stresu, nákladům a formálním komplikacím, ale především vytváříte předpoklady pro klidnější prostředí dítěte. Rodiče by si měli být vědomi toho, že dítě vnímá jejich konflikty a že i zdánlivě nevinná neshoda ohledně dovolené může vést ke ztrátě důvěry či emocionálnímu stresu.

V praxi se osvědčuje uzavřít písemnou dohodu o pravidlech vycestování – například že rodiče si budou žádosti o cestu předávat minimálně 30 dnů před plánovaným termínem a budou si souhlasy poskytovat písemně a s úředně ověřeným podpisem. Pokud komunikace vážne, mohou rodiče využít služeb mediačního centra nebo advokáta specializovaného na rodinné právo.

Příklady z praxe: Když dohoda není samozřejmostí

Příklad č. 1: Dovolená bez vědomí druhého rodiče

Paní Lenka plánovala s osmiletou dcerou letní pobyt u moře v Řecku. Jelikož měla dceru ve své péči, předpokládala, že není nutné informovat otce, který se o dceru dlouhodobě nezajímal. Na letišti však byla zadržena policií, protože dcera neměla úředně ověřený souhlas druhého rodiče s vycestováním. Dovolená se nakonec neuskutečnila a paní Lenka čelila i podnětu k OSPOD.

Příklad č. 2: Odepřený souhlas a rozhodnutí soudu

Pan Tomáš chtěl vzít svého syna na poznávací zájezd do Španělska. Matka dítěte však odmítla udělit souhlas, přestože měla být cesta bezpečná a řádně zajištěná. Tomáš se obrátil na soud s návrhem na nahrazení souhlasu. Soud posoudil zájem dítěte a shledal, že vycestování není v rozporu s jeho blahobytem. Souhlas matky byl nahrazen rozhodnutím soudu a cesta se mohla uskutečnit.

Příklad č. 3: Dohoda s právní pomocí

Rozvedený pár – paní Eva a pan Michal – měl napjaté vztahy, ale s pomocí advokáta se jim podařilo uzavřít písemnou dohodu o budoucích cestách dítěte. Vzájemně si stanovili pravidla, jak budou žádosti posuzovány, v jakém předstihu se musí informovat a v jaké formě souhlas udělovat. Tato dohoda jim do budoucna pomohla předejít mnoha konfliktům a dítě mohlo bez problémů vycestovat například na jazykový kurz do Anglie.

Prevence a komunikace jako klíč k bezproblémové cestě

Problematika vycestování nezletilého dítěte do zahraničí ukazuje, jak důležité je plánovat dopředu nejen prakticky, ale i právně. Každý rodič by měl mít na paměti, že i když péče o dítě může být výlučná, rozhodování o zásadních otázkách, jako je právě cesta do ciziny, podléhá principu společného rozhodování obou zákonných zástupců.

Domluva mezi rodiči je v této otázce nejen ideálním, ale také nejrychlejším a nejméně stresujícím řešením. Soudní řízení – ač efektivní v případech tvrdého nesouhlasu – je vždy až poslední možností. Je zdoluhavé, zatěžující jak pro rodiče, tak zejména pro dítě, a často přináší i zbytečné napětí do rodinných vztahů. V mnoha případech navíc není nutné – například u krátkodobých cest v rámci Evropské unie, které nejsou spojeny se změnou pobytu nebo zásadním zásahem do rodičovských práv. Přesto i v těchto situacích doporučujeme druhého rodiče o cestě alespoň informovat, abyste předešli nepříjemnostem, například obvinění z únosu či komplikacím na hranicích nebo letišti.

Zvláště při cestování letadlem se vyplatí být připraven – některé státy totiž vyžadují písemný souhlas druhého rodiče, a to i při krátkém pobytu. Absence souhlasu může vést k odmítnutí nástupu do letadla, ačkoliv z pohledu českého práva by šlo o zcela běžnou situaci. Proto je rozumné si ověřit podmínky nejen u českých úřadů, ale i u konkrétního dopravce nebo cílové destinace.

Doporučujeme proto všem rodičům, kteří plánují cestu do zahraničí se svým dítětem, aby o této cestě včas a otevřeně komunikovali s druhým rodičem. V případech nejistoty je vhodné obrátit se na advokáta, který pomůže vyhodnotit situaci a navrhnout právně bezpečné řešení – ať už formou písemného souhlasu, dohody mezi rodiči nebo návrhu k soudu. V mnoha případech může včasné právní poradenství předejít zbytečným komplikacím a zajistit, že plánovaná cesta proběhne bez právních překážek.

Mgr. Nikola Frýdlová,
advokátní koncipientka

[Advokátní kancelář Petráš Rezek s.r.o.](#)

Opletalova 1525/39
110 00 Praha 1

Tel.: + 420 601 001 555

E-mail.: office@petrasrezek.cz

Aktualizováno: 23.9.2024

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)